

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

بررسی تأثیر آموزش ویدیویی خودمراقبتی بر کیفیت زندگی و اضطراب بیماران مبتلا به سرطان دستگاه گوارش فوقانی تحت شیمی درمانی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد
در پرستاری داخلی جراحی

استاد راهنما:

سرکار خانم دکتر فریبا تباری

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر غیاثوندیان

دکتر سید اسدالله موسوی

استاد آمار:

سرکار خانم شیما حقانی

شیما کهن سال

۱۳۹۹

چکیده فارسی

مقدمه و هدف: سرطان در سال های اخیر به عنوان مسئله مهم بهداشتی در سراسر جهان محسوب می شود که تعدادی زیادی از افراد سالیانه به آن مبتلا می شوند. تشخیص سرطان و همینطور عوارض شیمی درمانی اثرات منفی بر عواطف و عملکرد بیماران می گذارد به گونه ای که منجر به بروز اضطراب و کاهش سطح کیفیت زندگی در این افراد می شود. آموزش به بیمار می تواند با افزایش آگاهی در مورد بیماری، روش های درمان، عوارض و راه های کاهش آن به این بیماران در امر خودمراقبتی کمک کند و منجر به افزایش توانایی و کاهش نگرانی ها و علائم ناشی از درمان بشود. با توجه به اینکه اغلب درمان این بیماران به صورت سرپایی انجام می شود، آموزش می تواند به صورت غیر حضوری در قالب ویدیو برای این بیماران انجام بشود. به همین منظور، پژوهش حاضر با هدف تعیین تاثیر آموزش ویدیویی بر کیفیت زندگی و اضطراب بیماران مبتلا به سرطان دستگاه گوارش فوقانی تحت شیمی درمانی صورت گرفت.

روش کار: در این کارآزمایی بالینی تصادفی شده، بیماران مبتلا به سرطان های معده و مری که تحت شیمی درمانی سرپایی در درمانگاه های بیمارستان امام خمینی و شریعتی تهران بودند شرکت کردند، که تعداد این شرکت کنندگان در انتها مطالعه ۵۸ نفر (۲۸ نفر در گروه کنترل و ۳۰ نفر در گروه مداخله) بود. نمونه های پژوهش با تخصیص تصادفی با استفاده از جدول اعداد تصادفی در دو گروه مداخله و کنترل قرار گرفتند. ابزار گردآوری اطلاعات دموگرافیک و پرسشنامه کیفیت زندگی بیماران سرطانی-EORTC QLQ-C30 و پرسشنامه اضطراب آشکار اشیپیل برگر در ابتدای مطالعه توسط شرکت کنندگان در مطالعه تکمیل شد. سپس به گروه مداخله ویدیو آموزشی جهت مشاهده در منزل به همراه دفترچه آموزشی داده شد. به گروه کنترل نیز دفترچه آموزش ارائه شد. پس از سه ماه پرسشنامه کیفیت زندگی توسط بیماران تکمیل شد. همچنین در طی سه ماه پی گیری تلفنی به صورت هفتگی با بیماران جهت پیگیری آموزش های داده شده و نیز جهت تکمیل پرسشنامه اضطراب انجام میشد. سپس داده ها با استفاده از آزمون های آماری در نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ تحلیل شد.

یافته ها: بر اساس نتایج آماری یو من ویتنی پس از اجرای مداخله، میانگین نمره کلی کیفیت زندگی در گروه مداخله $56/54 \pm 21/07$ در مقابل گروه کنترل $50/55 \pm 23/96$ بود که علی رغم بهتر بودن نمره کیفیت زندگی در گروه مداخله نسبت به کنترل این مقدار از لحاظ آماری معنی دار نبود ($P = 0/318$). در گروه مداخله بیماران وضعیت بهتری نسبت به قبل از مداخله در علائم تهوع استفراغ، اشتها، تنگی نفس و اسهال اعلام کردند و همچنین گروه مداخله در حیطه های عملکرد وضعیت بهتری نسبت به کنترل داشت اما بررسی آماری بین دو گروه در حیطه عملکردی و علائم تفاوت معنی داری بین دو گروه نشان نداد ($P > 0/05$).

همچنین علی رغم بهبود اضطراب در گروه مداخله، از لحاظ آماری تفاوت معنی داری بین دو گروه وجود نداشت ($P=0/89$).

نتیجه گیری: به طور کلی نتایج مطالعه حاضر نشان داد که آموزش ویدیویی خودمراقبتی می تواند در کنترل علائم ناشی از شیمی درمانی در بیماران مبتلا به سرطان تحت شیمی درمانی موثر باشد.

کلمات کلیدی: آموزش ویدیویی؛ کیفیت زندگی؛ اضطراب؛ آموزش خود مراقبتی؛ شیمی درمانی

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Title:

The effect of self-care video education on quality of life and anxiety in patients with upper GI cancer undergoing chemotherapy

A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for master of Science(MSc) degree

**In
Medical Surgical Nursing**

By

Shima Kohansal

Supervisor (s)

Dr. Fariba Tabari

Consultant (s)

Dr. Shahrzad Ghiasvandian

Dr. Seyed Asadollah Mosavi

Statistics Contultant

Shima Haghani

2020

Abstract

Introduction and purpose : In recent years, cancer has become an important health issue around the world, affecting a large number of people each year. Diagnosis of cancer as well as the side effects of chemotherapy have negative effects on patients' emotions and performance, leading to anxiety and reduced quality of life in these population. Patient education can help people in self-care by increasing patients' awareness of the disease, treatment methods, complications and ways to reduce it, and lead to increased ability and reduced concerns and symptoms of treatment. Due to the fact that most of these patients are treated on an outpatient basis, this training can be done in absentia in the form of video for these patients. Therefore, the present study aimed to investigate the effect of video education on quality of life and anxiety in patients with gastrointestinal tract undergoing chemotherapy.

Methods & Materials: Patients with gastric and esophageal cancers who underwent outpatient chemotherapy in the clinics of Imam Khomeini and Shariati Hospitals in Tehran participated in this randomized clinical trial. The number of participants at the end of the study was 58 (28 in Control group and 30 patients in the intervention group). The research samples were randomized assigned to the intervention and control groups using a random number table. Demographic data collection tool and quality of life questionnaire of EORTIC QLQ-C30 cancer patients and Spielberger anxiety questionnaire(State) were completed by the participants at the beginning of the study. The video training intervention group was then given a home observation notebook. The control group was also provided with a training booklet. After three months, the quality of life questionnaire was completed by the patients. Also, during the three months, telephone follow-up was done weekly with patients to complete the anxiety questionnaire and follow up on education. Then the data were analyzed using statistical tests in SPSS software version 16.

Results: Despite the better score of quality of life in the intervention group, the overall mean \pm SD score of quality of life (56.54 \pm 21.07) in the intervention group compared to the control group (50.55 \pm 23.96) was not statistically significant based on the Mann Whitney U test ($P = 0.318$). In the intervention group, patients reported a better condition than before in the symptoms of nausea, vomiting, appetite, shortness of breath and diarrhea and the intervention group had a better condition in terms of performance and symptoms compared to the control group, but it was not statistically significant($P > 0.05$). Moreover, despite the improvement of anxiety in the intervention group, there was no statistically significant difference between the two groups.

Conclusion: In general, the results of the present study showed that self-care video training can be effective in controlling the symptoms of chemotherapy in cancer patients undergoing chemotherapy.

Keywords: Video based education; Quality of life; Anxiety; Self-care